

preti. Naložili pa so na vršenje bogoslužja neverjetno visoke takse. Tako mora predstojništvo cerkve sv. Marije Magdalene v Lvovu plačati na mesec 12.000 rubljev, manjše cerkve pa morajo plačati po 1000 rubljev. Za električno luč morajo cerkve plačevati enajstkrat toliko, kot zasebne stranke. Za svoje stanovanje, ki je cerkvena last, mora duhovnik plačati 11 rubljev na mesec. Redovnice smejo vršiti dobrodelnost, ne smejo pa nositi redovniške obleke. Kdor noče otroka poslati v državno brezversko šolo, marveč ga poučuje

doma ali pa v zasebni šoli, mora plačati na mesec 100 rubljev šolske takse. Otroci se v šolah navajajo k temu, da ovajajo lastne starše, ali so za ali proti boljševiškem režimu. Kakor se vidi, se cerkev ne stavlja naravnost izven zakona in se neposredno ne preganja, toda vse njeno delovanje se ovira z različnimi predpisi, davki in taksami. Vera se zapostavlja, veren človek se smatra za manjvrednega državljana, brezboštvo uživa vse prednosti. Kljub temu pa so cerkve bolj polne kot pod prejšnjimi režimi.

Kratek pregled raznih obrambnih črt

Število utrjenih črt raste

Število utrjenih obmejnih črt v Evropi, utrdbe v tej ali oni obliki, vendar vsekdar za zavarovanje obrambe na ogroženih mejah, raste dnevno.

Prva moderno utrjena črta je bila francoska Maginotova, ki je postala vzorec za posnemanje in od nje izvira tudi navada, obmejne utrdbe nazivati z imenom graditelja. Za Maginotovo črto je bila zgrajena vzhodna belgijska v dolini reke Mass in v Ardenih, katero so krstili za Devezo črto. Tej je sledila holandska z uporabo vodnih prekopov, jezov ter zapornic. Za to pride nemška Siegfriedova črta, katera je bila zgrajena od Frica Todta. Znana je finska Mannerheimova črta, romunska Karolova, madžarska Horthyjeva, turške utrdbe ob obalah Bospora in Dardanel ter utrdbe ob grško-bolgarski meji. Vsakdo ve, da ima Italija v Alpah močne utrdbe. Francozi posedajo utrjene črte v afriškem Tunisu, Angleži in Italijani pa tudi po svojih obsežnih kolonijah.

Belgijski utrjevalni način

Popolnoma zgrešeno bi bilo, ako bi si predstavljali, da so vse omenjene obrambne črte enako trdne. Pri vseh utrdbah so utrjevalni načini različni. Obrambne črte so odvisne od krajevnih leg, časa gradnje in izdatkov zanje. Najbolje zgrajena je sigurno Maginotova črta. Ta utrjevalni način je bil radi ogromnih stroškov in dolgotrajnosti gradnje od drugih primeroma malo posnet. Bolj pogosto naletimo na načine, katerih se je posluževal graditelj belgijske črte, vojni minister Deveze. Pri belgijski liniji gre predvsem za izrabo krajevnih razmer. Izpopolnjen je ta utrdbeni način s podminiranimi mostovi, s pastmi za tanke, z žičnimi ovirami in z uporabo naravnih ovir, kakor so: reke in železniška nabrežja.

Omenjeni belgijski način je najbolj pogosten pri skoro vseh obmejnih utrdbah. Ima pa to hibo, da je te vrste črto težko zgraditi

v ravnini in je tudi manj odporna kot v hribovitem svetu. Finska Mannerheimova linija je bila zgrajena po belgijskem vzorcu. Nemška zapadna črta se drži belgijskega načina v Schwarzwald, Odenwald in ob reki Eifel. Po ravnini pa je Siegfriedova linija sestavljena po načinu šahovske deske in obstoji iz več črt, ki se vrstijo druga za drugo.

Številne romunske utrdbe

Nekako zmes raznih načinov, ki posrečeno in spretno izpopolnjujejo drug drugega, tvori romunska Karolova črta. Napram Rusiji, v Besarabiji, sledijo romunske obmejne utrdbe toku reke Dnjester, ki loči Romunijo od Rusije. Dnjester je utrjen od ruske in romunske strani. Romunija posedata na zapadni meji v pokrajini Besarabija še eno rezervno obrambno črto napram Rusom. Črta gre ob reki Prut in vodi od Cernauti preko Jasyja do mesta Galac. Ta linija nekako odgovarja mejam Romunije pred svetovno vojno. Na romunskem severu, tam, kjer je šla do lanske jeseni meja napram Poljski, tvorijo največje prehodno oviro Karpati. Karpatske prelaze in doline so Romuni utrdili pred kratkim in jih zavarovali s protiletalskimi topovi.

V južnem delu Romunije zadostuje nekaj utrjenih točk za varstvo petrolejskih napeljav, Dobrudže in znamenitih železnih vrat ob Donavi.

Na zapadu proti Madžarski je zaščitena Romunija po ravnini na prav enostaven način. Ta črta je zgrajena iz granitnih skal, od katerih je vsaka do 3 m visoka in najmanj 1 m debela. Granitno in več sto ton težko skalovje je globoko vkopano v zemljo in tvori neprodorno oviro za tanke, motorizirane kolone, za težko topništvo in za vsak dovoz vojnih potrebščin in prehrane.

Od vseh balkanskih držav ima Romunija največ utrjenih obrambnih črt, kar je tudi potreba njene zemljepisne lege.

Skromen obseg madžarskih utrdb

Madžarska je zgradila šele pred pol letom na severu v obrambo Rusije preprosto Horthyjevo obrambno črto. To je podaljšala še ob slovaški meji proti zapadu. Madžarske obmejne utrdbe so bolj redko nasejane in v skromnem obsegu.

Grške, bolgarske in turške utrdbe

Grčija zaupa svoji Metaxasovi liniji in Bolgarija ima Borisovo črto. Ti dve črti sta zgrajeni druga proti drugi. Grčija je razen tega še utrdila reko Marico proti severozapadu in je na Peloponeškem otočju namestila večje število obalnega topništva, ki tvori za njeno pomorsko stran obrambno črto.

Bolgarija, katero ščitijo hribovite meje, je utrdila še Donavo in Strumico.

Omeniti še moramo skrbno zgrajene turške utrdbe, ki so razmeščene največ po azijskem delu Turčije. Turki so se dobro zavarovali z utrdbami proti Rusiji na Kavkazu in proti italijanskim utrdbam na Dodekaneškem otočju. Neprodorne pa so turške trdnjave, katere branijo prehod skozi Dardanele in Bospor.

Skupna dolžina utrjenih obrambnih črt na Balkanu brez azijske Turčije znaša 2000 km, kar odgovarja zračni črti London-Sicilija ali Paris-Carigrad.

Najnovejša Weygandova črta

Najnovejša Weygandova črta ni bila potegnjena po načrtih francoskega generalnega štaba. Nastala je čisto slučajno, ker se je na njej posrečilo prestreči majski nemški sunek proti jugu. Ta črta se vleče od obmorskega mesta Abbeville mimo Amiens, Peronne in Rethela do Longvyja.

Italijani mislijo, da ta obrambna črta nima pomembne vojaške vrednosti. Vzhodno od Peronne je ozemlje popolnoma odprto, tako da Nemci lahko prodirajo po široki dolini reke Oise naravnost proti Parizu. Bolj vzhodno so višine pri Laonu, ki pa jih imajo zasedene Nemci. Tudi višine pri Rethelu so v rokah Nemcev. Prav tako se najbolj vzhodni del te črte ne naslanja na kake naravne zapreke, ampak ga pretaka reka Meuse, ki bolj olajšuje napad kakor pa obrambo.

Zaradi tega mislijo Italijani, da Weygand omenjene črte sploh ne bo držal, ampak se bo ob srditem nemškem sunku umaknil bolj proti jugu na ugodnejše postojanke. Italijani mislijo, da bi se učinkovito dala držati šele črta ob Marni in na Seini.

Steber države so močna oblast roditeljev in pridne roke državljanov.

Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenici in Jugoslavia«, ki se dobi v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptujju za 2 din.

ki jo je mož nagnal... Trezike in njene matere tudi ne more nadlegovati; saj za dalj časa bi itak ne mogla pri njih ostati. Ne, iz šentanela mora sploh proč, daleč kam; tu bi jo sramota čisto strla. Ne bi mogla prenašati ne škodoželjnih in ne pomilovalnih in radovednih pogledov znancev in znank... Ali kam naj se obrne? V mesto bo šla, tam si bo poiskala službo, morda jo dobi kot kuharica ali sobarica v kaki poštenih gostilni. Na svoje noge se bo postavila in pokazala, da z lastnimi močmi kaj premora.

Z vrta so se začuli otroški glasovi. Stopila je k oknu in videla spodaj na trati svoja otroka, kako sta se igrala. Tedaj jo je strašno zabolelo pri srcu, da so se ji zopet ulle solze. — Otroka, ljuba, nedolžna otroka! — Čez nekaj časa je poklicala Katro k sebi v sobo. Katra, sestra Končnikove matere, je bila ženkica s šestimi križi. Svojemu nečaku Juriju ni bila prav nič podobna ne na zunaj ne na znotraj. Že z obraza si ji bral krotkost in dobrosrčnost, ki je bila taka, da so jo kar obliše solze, če je čula, da je koga kaj hudega zadelo. Na sebe ni čisto nič mislila, mislila je vedno le, kako bi drugim pomagala. Več ko trideset let je bila že pri hiši in je posvetila vse življenje in vso svojo skrb Končniku in Končnici in posebno njunima otrokoma. Eno edič napako je imela: bila je plaha ko kura. Če jo je kdo krivo pogledal, je že zlezla vase, nikoli se ni branila, najsi ji je kdo tud krivico storil, nikoli ni tožila, naj-

manj še pa bi si bila upala Juriju, svojemu nečaku, kaj oporekati ali ga kdaj kaj posvariti.

Ko je stopila Katra v sobo in je zagledala Tilko vso objokano, je dejala sočutno:

»Nikar se ne joči, Tilka, ne ženi si k srcu! Saj se bo hitro spet zjasnilo.«

»Pri meni nikoli več,« je žalostno odgovorila Tilka; »od hiše moram, Jurij me je nagnal.«

»Križ božji!« je kriknila ženica in obliše so jo solze, kakor da je Končnik njo napodil.

Šele čez dolgo je mogla spet govoriti.

»Tilka,« je dejala jokavo, »od hiše ne smeš. Meni bi bilo strašno hudo po tebi. Prosi Jurija, naj te pusti!«

»Ne, prosila ga ne bom več, sem se itak več ko preveč ponižala. Pri njem ne pomaga ne prošnja ne solze. Toda vas, Katra, prosim nekaj. — Glejte mi na otroka! Ko mene ne bo več pri hiši, bodite jima vi mati!«

»Da, da, da, vse bom storila, kar le morem, nič si ne delaj skrbi!... Rada ju imam, onadva mene tudi.«

»Vem to. Na nekaj pa, Katra, ne smete pozabiti. Ne pustite ju, da bi po svoje divjala, učite ju ubogati in moliti!... Tudi zame molite, kajne?«

»Tilka, ti ljuba Tilka!« je vzdihnila ženica.

Več ni mogla reči. Znova so jo obliše solze in jela je bridko jokati, tako da se ni bilo z njo več kaj pomeniti. Zaradi tega ji je Tilka velela:

(Dalje sledi)

poteg, je iz gume in obdaja vse telo. Natakneš si ga v najkrajšem času. Njegova podloga je iz posebnega tvoriva, ki drži človeka na površju vode in ga izolira pred mrzlo vodo. Novo rešilno obleko izdelujejo zdaj že na debelo in posebno mnogo naročil so izdale švedske mornariške oblasti ter brodarške družbe.

7000 uniform ameriškega zbiratelja. Mr. Garner iz Newyorka zbira že več let različne uniforme. Doslej je spravil skupaj 7000 različnih uniform, katere je prodal nekemu ameriškem milijonarju za tri in pol milijona naše veljave.

1000 stopinj Celzija znaša temperatura gorčičnih oblakov nad ognjeniškim žreli.

*